

Ese de d'oue ori in septomana:

Joi-a si Duminec'a.

Pretiuulu de prenumeratiune:

pre anu intregu 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu 3 fl. v. a.
 „ patraru de anu 1 fl. 50 cr.

Pentru Romanii si strainetate:

pre anu intregu 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelaria episcopésca. Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste some si timbrulu. — Pretiuulu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr. 2133

444 scol.

Tuturoru pt. inspectori in districtulu Consistoriului din Aradu.

Meletiu Dreghiciu protopresbiterulu Temisiorii, a compusu unu opu: „Despre mesur'a métrica.”

Acést'a mesura, decretata prin articlulu da lege 8. din anulu 1874. va fi unic'a in tota tier'a incependu de la 1. januariu 1876.

Se necesita deci ca inca de acum, acést'a mesura se se propuna in scólele nóstre.

Spre acestu scopu se recomanda opulu amintitu. Elu costa pentru scoli câte unu esemplariu 3 (trei) cruceri, éra pentru privati 5. cr. unu esemplariu.

Esemplariu de vendutu sunt depuse si la acestu Consistoriu, de asemenea se potu procurá si de la autorulu din Temisior'a.

Aradu, din siedinti'a consistoriala a senatulu de scóle, tienuta in ^{19/}74. Decembre 1874.

Andrei Papp, m. p.
Vicariu episcopescu.

PARTE NEOFICIALE.

Cuventare la anulu nou

rostita de membrulu sinodalu, Preasantitulu Eugeniu, Archiepiscopulu Astrahanului, in biserica catedrala din Astrahanu, la 1. Januariu 1849.

(Din slaveana.)

Sórele si-a finitu cursulu seu de unu anu, si acum incepe de nou calea sa anuala; de aci are inceputulu seu anulu nou. Dupa numerulu acestoru cursuri solare, numeramu noi anii vietii nóstre. — Unii numai de astadi au inceputu a numerá dílele estimei; de candu sórele pe nou a puresu pre cararea sa; peste altii a incunguratu sórele deja de vreocátova ori cararea sa; unii au indiumeatitu dílele vietii sale si sórele li sta dreptu deasupra capulu, ca vér'a la amici; ér unii au ajunsu pana la adunci betranetie si s'au apropiatu de marginea mormentulu, intoema ca si sórele candu va se apuna.

Intre sórele care se misca pe cararea sa si calea vietii nóstre este acea deschilbire: sórele resare si apune in tota dí'a infrumsectiandu diminéti'a si sér'a — Psal. 64. v. 9. — ér noi, indata ce finim dílele vietii nóstre nu ne mai reintornamu pe pamentulu pe care amu vietuimtu. — Indata ce se pogora omulu in mormentu, nu va mai esí de acelo; acél'a nu se mai retórna la casa sa, nici luva mai cunosce locuinti'a lui.

Noi din dí in dí mergemu totu mai aprópe catra apusulu vietii nóstre si mai pre urma intramu in mormentulu celu intunecat in care vomu jacea fora resuflare pana la comun'a inviere. Suntu vre-o câteva mii ani de candu sórele resare si apune, si statornicu curge pe calea sa; dar va veni timpulu candu si elu se va intunecá; asia e, elu va perí candu se va prapadi lumea; omulu in sa cunosce alu seu apusu séu la inceputulu díleloru sale in fragede tine-rétie, séu in anii juniei, séu in deplin'a virsta, séu in betranetie. Dar cátu de rari suntu aceia carii ajungu adunci betranetie? Póte nu scimu cá partea cea mai mare a ómeniloru móre in anii sei cei tineri? Mai departe, sórele resare ca se luminedie tuturoru; elu ésa ca mirele din camer'a sa, elu se bucura ca erolu care e gata de cale; resare intr'o parte a ceriului si arunca lumin'a pana in ceialalta parte a ceriului, nici se póte ceva ascunde de arsiti'a lui —

Psalmu 18. v. 6. 7. — Dar pentru ce venimu noi in lume? Pentru ce vietuimtu noi pe pamentu? Ne vomu oprí la acést'a intrebare éa e de insemnatate, pentru aceea o vomu desfasurá cu mare atentiune.

Preaintieptulu Solomonu astfelu ne invétia: Iubesce pre Ddiu si pazesce poruncile lui. Acést'a e indetoratu totu omulu a face — Ecles. c. 12. v. 13. — Éta acést'a e tient'a de capetenia, pentru care ne nascemu si pentru carea vietuimtu aici pre pamentu! Éta cu ce trebue mai virtosu se se deprinda omulu ca se se ferésca de reu, si se faca bine! Acést'a e medu'a destinulu nóstru, pentru care ne amu nascutu de a dou'a óra in numele lui Isusu Cristosu.

Crestinii suntu fii lui Ddiu, carii au inaintea sa de sus luminata calea vietii. — Efes. c. 5. v. 8. — si pentru acea suntu detori se stralucésca cu faptele sale cele bunu intre cei necurati si stricati, precum stralucescu acele corpuri ceresei si lumineadia tota lumea: suntu detori se premarésca cu fapte bune pre acél'a, care li-a scosu din intunerecu si li-a impartasitu lumin'a sa cea minunata — 1. Petr. c. 2. v. 9. — Cá pentru acea si-revérsa Ddiu preste noi tota gratia si tota prisosintia, ca se inaintamu in virtute Si déca nu suntemu in stare a aratá, cá amu facutu fapte bune, ér din alta parte ne amu folosita neincetatu de binefacerié lui Ddiu: totusi bunatatea lui Ddiu, nu ne osandesece éi ni lungesce dílele vietii si ne trece dintr'unu anu intr'altulu asceptandu ca dóra ne vomu pocái in anulu acést'a care lu-incepemu astadi, si vomu aratá róde, care au resaritu din pocaintia curata. Ci déca si in anulu acést'a vomu remané fora de róda, atunci dreptulu judecatoriu ne va predá judecatii securei, carea ne va taiá pre noi. Avemu despre acést'a o descriere fórté framósa in pilda evangelicésca despre smochinu, — Luca c. 13. v. 6. 10. — Veniti se ne facemu cunoscuti cu ea.

Orecare omu avea in vi'a sa unu smochinu si mai de multe ori venia sub elu, dóra ar afli róda, in sa smochinulu nu aratá róda. A strigatu pre vieriu si i dice: éta alu treilea anu este, de candu asteptu se rodésca smochinulu acést'a, si nici de cum nu rodesece. Taié-lu, de ce se stee aci, se cuprinda numai loculu. La acést'a i-a respunsu vieriu: Domne mai lasa-lu si intru acestu anu, pana lu-voiu sapá impregiuru si voiu pune gunoiu. Si de va face róda va fi bine, ér de nu, usóru lu-vei taiá la altu anu.

Domnulu viei este Ddiu parintele. Vieriuulu care póta grige de vie, este fiulu lui Ddiu, unulu nascutu, pre care l'a tramisu Tatalu pre pamentu. Vi'a este imperati'a lui Ddiu intre ómeni, mai simplu: este biserica crestina, séu comunitatea credintiosiloru, pre carea o a adunatu fiulu lui Ddiu, a rescumperat'o cu pretiuulu sangelui seu si a insusit'o sie. Smochinulu acél'a — suntemu noi, crestinii, medularii bisericii lui Cristosu. Pre noi pre toti ne a primitu Cristosu in binecúvatat'a sa comunitate si ne cresce in sinulu bisericii sale. Aci ne a spalatu elu cu tain'a santulu botezu, revarsandu preste noi de prisositu pre Duchulu seu celu santu. (Titu c. 3. v. 5. 6.) Duchulu luminii si alu adoverului spre luminarea nóstra; Duchulu tariéi si alu puterii spre intarirea si santirea nostra in daru. Aci ni impartasiesce elu panea vietii, ca o merinde cerésca pentru sufletulu nostru. Aci trimite preste noi binecúventarile sale. Aci ne mangae si ne intaresce cu dumnediesculu seu cuventu. Aci ni éra peccatele nóstre si aci midilócesce pentru noi la Ddiu prin impacatorea sa jertfa. Cu unu cuventu, aci ni arata cu prisosintia iubirea sa si dice: Ce asi mai potea face viei-mele, séu ce am lasatu si n'am facutu ei? (Isaia c. 5. v. 4.)

Fratiloru! Ce vomu respunde noi la intrebarea acést'a, noi smochinulu celu de curundu plantatu in vi'a lui Ddiu? Asia e Ddiule! Tu ni ai facutu bine; ai revarsatu de prisositu gratia ta preste noi.

Ddiu trimite preste noi intristare si nenorocire pana ce suntemu aici pre pamentu; dar si insasi acést'a intristare ni ervesce de dovada, cá Ddiu ne iubesce. Superarile si nenorocirile care ni lé trinite a ne cercetá, suntu in manile lui midilócele, prin care nó

face a cunoșce parintesc'a sa ingrigire de noi. Ce ar fi din via deca ingrigitori'a mana a vieriului nu o ar tunde, nu o ar sapa, si lasarii cei selbatici nu ii-aru taia? Cu adevratu s'ar parlogi vi'a aceea si ar inceta de a mai aduce roda. Prin urmare, intristarea si nenorocirea, care providinti'a celui Preainaltu trimite preste noi, este o reala binefacere pentru noi. Si noi, sciindu' acesta, debue astfelu se i raspundemu: Dómne! Tu tote ai facutu noa, smochinulu teu, plantatu in vi'a ta, nu cumva prin acea mai de siguru amu aduce roda buna.

„Si a venitu domnulu vici sub smochinu, a cautatu roda, dar n'a aflatu, apoi a disu vieriului: eta alu treilea anu este, de candu vinu sub smochinulu acest'a, ca dora asi vedé odata rod'a lui, si nici decum nu afu. Taie-lu, ce se stee aci si se cuprinda numai loculu.“

Anulu alu treilea despre care vorbesce domnulu vici cu reprivintia la noi, arata timpul in care Domnulu nostru a venitu la noi si a cautatu roda, dar n'a aflatu. — Multi dintre noi numera anulu alu duoadiecelea, alu cincidiecelea, alu sieptediecelea, ér unii póte si alu optdiecelea, de candu ne aflamu in vi'a lui Ddieu, in comunitatea crestina; apoi nici pana astadi inca n'amu adusu in lume rod'a buna. In tota di'a, la totu anulu nou vine Domnulu la noi, si cauta roda in vi'a sa, pre carea elu cu atata grige si silintia o luera si o grigesce; dar parintesc'a sa indelunga rabdare nu afla la noi, roda. Se ivescu cate unadata si flori la noi, care dau buna sperantia; dar si acele curundu se palescu de arsiti'a deprinderiloru noastre celor lumesci, séu le frange viforulu nenorociriloru, séu le subrode vermele egoismului nostru. Aude Ddieu, cum ne fagaduimu noi, ca ne vomu indrepta; vede elu bunele nostre propuse: dar adevarata indreptare — acele fapte bune inca nu le avem. Noi lasamu indreptarea nostra din anu, in anu, apoi mai pre urma si in alu 30-lea si in alu 50-lea ba si in alu 70-lea anu, vomu fi toema asia fora de roda, precum amu fostu mai nainte. Nepocainti'a si nemultumirea nostra va supera pre Domnulu, si elu tanguinduse asupra nostra va dice: eta a sieptedeci si septeia ora de candu vinu si nici decum nu afu roda. Mani'a Domnului nostru este drepta. Elu se póte hotari in mani'a aceea, ca se ne taie, ca pre smochinulu celu neroditoriu. Asia o! in tota ora póte dice: Taie smochinulu acelu neroditoriu, pentru ce se cuprinda loculu.

Ci pazitorulu vici, uniculu fiu alu lui Ddieu, Isusu Cristosu, care s'a pogoritu, ca si din pietri se radice fiu lui Avraamu, din marea sa iubire catra noi se roga lui Ddieu parintele, dicendu: Iasa, crutia pre acestu smochinu neroditoriu inca in anulu acest'a, pana ce voiu mai sapa impregiurulu lui si voiu pune gunoiu; póte ca va fi pe elu roda, ér de nu va fi, atunci lu-poti taia.

Fraților! Darulu lui Ddieu prin midilocirea fiului seu, s'a induratu a ne induce si in acestu anu nou. Noi nu scimu, ore vietii-vomu ca se ajungemu finea anului, séu vom disparé la diumetate de anu séu va indelunga Domnulu grati'a sa cu noi spre mai multi ani. Dar toema si acestu nesciutu viitoriu ar trebui se ne descepte din somnulu nepasarii. Si ce alta ar fi potutu indemná pre Ddieu, ca se ne lase in vietia si pana la acestu anu? Pre multi, carii au fostu mai tineri, mai sanetosi si mai tari decatu noi ii-a seceratu mortea in anulu acestu trecut, ér pre noi ne a crutiatu. Au dora suntemu noi mai buni decatu mille si mille acele, care au cadiutu de loviturile ei? Póte s'a induratu Ddieu asupra nostra pentru faptele nostre cele drepte, care le amu facutu? — Ba nufrații mei! Noi si in anulu trecut, amu remasu, pre langa atatea ocașiumi, smochinu fora de roda, precum suntemu si acum. Si nimicu alta nu ne a mantuitu de judecat'a cea: Taie pre „acesti neroditori“ fora numai grati'a lui Ddieu, indelunga rabdarea si bunetatea lui. Si ore ce va face Ddieu cu noi in anulu acest'a care lu-incepemu astadi? Elu érase va revarsá binecuventarea sa preste noi si se va ingrigi de noi ca unu parinte; elu érase ne va provedé cu gratia si indurarea sa! Si pentru ce va face elu aceea? Pentru, ca se vedá ore arata-vomu — pre langa atatea binefaceri ale lui — celu pucin in anulu acest'a rode de indreptarea nostra. Ddieu asia dara si-a propusu a cercá bunetatea sa asupra nostra inducandume la usi'a anului nou. Asia dara fiulu lui Ddieu s'a rugatu de Ddieu parintele, ca se ni mai daruiasca si anulu acest'a, nu pentru acea, ca se avem ocașiume timpul celu de mare pretiu alu chiebtu in petreceri deserte; nu pentru acea, ca se negutitorimu se muncimu si se castigamu; nu pentru acea, ca se slugimu pecatului, indestulindu cupiditatea nostra de gloria séu de dulceturi; ci pentru acea, ca cu anulu nou se inoimu si vietia nostra; pentru acea, ca parasindune de tota netrebni'a si de amblarea dupa desiertatiuni lumesci, se vietuimu in castitate, in dreptate, in religiositate. (Titu c. 2. v. 12.) Numai si numai pentru acest'a ni prolongesce Ddieu vietia. Anulu acestu nou debue se fie anulu indreptarii nostre. Pentru acea, deca pana acum inca n'amu inceputu acestu santu lucru, nu se cade se-lu lasamu mai departe, ci in anulu acestu nou, fora de tota escusati'a, se pasimu la lucru. Deca l'amu inceputu si amu cunoscutu

pucinu resultatu, atunci se induplecamu ingrigiroa si silintia in anulu acest'a pro langa indreptarea nostra si se ni usuramu sporirea in virtute, ca se nu stamu inaintea lui Ddieu purerea fora de roda.

Vai noa! deca si acesta indelunga rabdare a lui Ddieu nu ne va intorce la pocaintia! Vai noa! deca nici in anulu acest'a nu ne vomu indrepta si nu vomu aduce rode bune. Atunci nimicu alta nu ni remane, decatu a ne supuno judecatii asupra smochinului neroditoriu: Taie-ii, seote-ii din radecina, ca se nu cuprinda loculu pe pamentu. Inca mai unu anu, séu inca mai vre'o cativa ani, apoi va trece timpul indurarii pentru noi, si va veni di'a dreptei manii a lui Ddieu, care ne va taia, ca pe nisece neroditori de roda buna si ne va arunca in foculu celu vecinicu. Cine are urechi, bine se intielaga.

Bucurate juné, in teneretiele tale, si inim'a ta fie voioasa in dilele junctiei tale. (Ecles. c. 11. v. 9.) Ci in midiloculu bucuriei tale nu uitá, ca póte man'a taietoriului de piatra, a taiatu lespedeá, care in anulu acest'a va acoperi mormentulu teu. Pentru acea fi fora prihana si te indeletnicesce in virtute, se nu te ajunga trist'a sorte a smochinului. Muieri si fete, infrumsetiative cu florile putintieloru vóstre si cu vestminte frumose si scumpe; ci bagati de séma, ca se nu ve secere inca in anulu acest'a seceera mortii, ca pre unele care n'au vestminte infrumsetiate cu fapte bune; silitive si ve ingrigi, ca in anulu acest'a se ve infrumsetiati cu fapte care inaintea lui Ddieu suntu frumose si bune. Nu intorceti tota grigea vóstra spre cea din afara infrumsetiare, spre impletirea perului, spre podobeles si vestmintele cele de mare pretiu, ci cautati se ve imbracati cu vestimentu, alu carui'a frumsetia se cuprinde in umilintia si in pucina vorbire. (I. Petru. c. 3. u. 3. 4.) Dicu: se ve imbracati cu sant'a virtute, carea inaintea lui Ddieu cumpanesce cu multu mai multu, decatu tote infrumsetiarile vóstre cele pe din afara care curundu se faeu nimicu.

Voi ómeniloru carii astadi sunteti in virsta perfecta si in depolina taria, voi ve radinati pe taria, pe puterea vóstra si vi apropiati lunga vietia; ci póte fi, ca inca in anulu acest'a e apropiata secura la radecina pomului vietii vóstre. . . . Pentru acea, nu intardiati, ci semenati semintia buna si aduceti roda buna, manecati si semenati, apoi nici in insusi murgitului serii nu dati repaosu maniloru vóstre in nelucrare, Ecles. c. 11. v. 6. ca se nu esiti cu totulu fora de roda inaintea grigitorului de via, carele taie totu pomulu, care nu dá roda buna si-lu arunca in focu.

Voi, carii de adunci betranetie ve ati facutu neputintiosi, voi betraniloru, capetulu vostru e aprópe. Vasulu vostru celu debilu se póte sfarmá si la cea mai mica atingere. . . . Pentru acea lucrati pana inca mai este dia; caci va veni nóptea, candu nime nu póte lucra. Privindu la voi, se póte dice, ca secura a ajunsu deja la insasi radecina. Pentru acea grabitive intru lucrarea fapteloru bune si cu drept'a si cu stang'a, ca se nu fiti taiati ca smochinulu celu fora de roda. Si care e dintre voi, care scie de siguru, ca va esí si din anulu acest'a cu vietia? Santulu Apostolu Iacovu dice: ce e vietia omului? — Este aburu, care in pucinu se arata, si dupa acea pere — c. 4. v. 15. — ér dupa cuvintele cantatorului de psalmi: vietia omului e asemene firului de érba, care dimineati e verde si se trufesce cu florea sa, ér sub séra jace seceratu si palidu — Psalm. 89. u. 6. — Séu nu sciti ca stajerulu adeseori din radecini se restorna la pamentu, ér trestia debila, carea se incovia, remane nevatamata? Noi nu scimu diu'a si ora, in carea va veni la noi Domnulu vici; dar acea scimu din Evangelia, ca pe nesciute va veni, si in acea dia, in carea nici ca l'amu asteptatu; in acea ora candu nici ca amu cugetatu: — Mat. c. 24. v. 42. — 44. — c. 25. v. 13. Marc. c. 13. v. 35. 36. — Trebue deci toti, fora deschilnire de sessu si virsta se facemu fapte bune, ca se nu ne taie mani'a lui Ddieu ca pe smochinulu celu fora de roda.

Ferice si de o suta de ori ferice de acel'a crestianu, care in totu timpul face bine si totu mai tare inainteadia in faptele bune; care in binefacere in tota di'a sporesce totu mai bine, si trece dela o perfectia la alt'a, pana ce nu se muta in locasielo ceresci. Intempletse lu acest'a in anulu acest'a, séu mai tardiu, elu póte odihnit dice cu Apostolulu: Eu am avutu mare lupta pe cararea vietii si am ajunsu la margine, dar credinti'a mi-am pazitu; acum me astepta cumun'a dreptatii, care mi-va dá Domnulu, judecatorulu celu dreptu, la judecat'a cea infricosiata. — II. Timot. c. 4. u. 7. 8. —

Veniti acum se cademu la creatorulu Universului, la acela, care are in a sa stapanire timpurilo si anii, si cu inima cucernica se ceremu, dela elu daru si mila pe intregulu anu. Ti-multiumimu Ddieule, caci te arati asia indelungu rabdatoriu catra noi peccatosii si n'ai voitu se apuna pentru noi sórole mantuirei, ci ai prolongatu timpul darului teu si ne ai introdusu in anulu acestu nou, ca se aducemu roda in vi'a ta. Binecuventa Dómne cu bunetatea ta anulu acestu nou. Inainte de tote binecuventa pre Atotpreluminatulu stapanitoriu, Imperatulu si Regele nostru si tota curtea lui. Binecu-

venta patri'a noastră cea iubita cu dile bune si cu pace, de acum si pana in veacu! Binecuvântane pre noi pre toti si pre unulu fies-
cecarele de osebi, ca se potemu fini anulou nou caro lamu inceputu,
tare tienendu credinti'a si pazindu curetienti'a cugetului nostru; asia,
dă-ni putere si taria, ca se implinim poruncile tale si se ne im-
bogatim in fapte bune. Binecuvânta cas'a fiescecarui'a, totu satulu,
tota cetatea, si totu loculu cu linisce si cu norocire; fă ca se fie
pretutindene pace, fă, se se intarésca si se se glorifice credinti'a
crestina: se se imultiésca faptele cele bune si se se premarésca san-
tulu teu nume acum si pururea si pana in veacu. Aminu!

Biserica ortodoxa de resaritu.

I.

2) Biserica rusa.

In Rusi'a biseric'a prin arhieriei presiede in consiliile de in-
structiune a poporului. Multi din laici voiescu, ca se inlature pre ar-
chieriei dela acestu dreptu in instructiune, pentru diferite motive.
Multi din arhieriei chiar voiescu a se retrage, pentru cuventulu, ca
ocupatiunile administrative ale eparchieloru nu li da timpulu mate-
rialu pentru acést'a afacere. Fói'a bisericésca „Pravoslavnoe obozre-
nie“ sustiene contrariulu, fundanduse pre argumentele, ca destinatiu-
nea pastoriloru este, de a invetiá nu numai in biseric'a, ci in totu
loculu; si ca sub inspectiunea biseric'eii desvoltarea poporului pri-
mesce unu caracteru mai religiosu si totodata mai propriu pentru
civilisatiune. Venindu la form'a acestei inspectiuni, fói'a propune ca
biseric'a se-si aiba delegatii sei, carii, fiindu ómeni probati in cu-
noscintiele religióse, ar intruni si cunoscintiele pedagogice, necesare
la o asemenea inspectiune.

Dupa raportulu oficialu, facutu de Ober-procurorulu biseric'eii
ruse, prin care presinta situatiunea de pre 1873, biseric'a rusa n'a
luatu nici o parte activa in cestiunea greco-bulgara. Desi patriar-
chi'a de Constantinopolu, precum si Esarchatul bulgaru s'a adre-
satu cu epistole comunicatorie despre decisiunile, ce a luatu un'a
in contra alteia, biseric'a rusa a crediutu, ca e mai bine a tiené
tacere, si a amená respunsurile sale pentru nisce timpuri, candu „pa-
siunile iritate se vor domoli, si mintele aprinse se vor potoli, si
candu vocea ei va fi audita si dreptu apreciatá.“

Cu tóte aceste biseric'a rusa n'a remasu cu totu indiferenta
la starea de iritatie si discórdie din biseric'ele greco-bulgare, ci
in anulu 1873 a venitu in ajutorulu loru cu midilóce materiali, tri-
mitiendu bisericiloru bulgare lipsite 14 ronduri de vestminte preu-
tiesci complete si 6 potire de argintu cu necesarele loru pentru san-
t'a liturgie. Bisericiloru serace grece de asemenea li-a harazitu 5 ron-
duri de vestminte si trei potire cu tóte ale loru. N'a uitatu de ase-
mine si pre biseric'ele din Siri'a, Montenegro, Ertegovin'a si Serbi'a,
daruindu si pentru aceste 10 ronduri de vestminte preutiesci si 4
potire de argintu cu tóte necesarele loru. De asemenea s'au expediatu
pentru biseric'ele slavone totu din imperiulu turcu si cárti de servi-
tiu, precum si alte cárti religióse pentru sum'a de aprópe 4,200
lei noi.

Înca de pe la anulu 1859 fostulu preotu catholicu, D. Overbecu
intorcenduse la ortodocsia, a cerutu dela s. sinodu alu biseric'eii ruse
priatr'o petitiune, subsemnata de 122 membri ai biseric'eii anglese,
ca se li se permita, a fundá o biseric'a sub numirea de: „Biseric'a
ortodoxa de occidentu.“ S. sinodu a insarcinat cu cercetarea pe-
titiunii pre o comisiune speciala, care se va ocupa cu tóte lucrările
relative la o asemenea afacere, precum si cu testulu liturgieii in lim-
b'a latina prezentatu mai pre urma de Overbecu, si care se intitule-
léza: „Lithurgia Missae orthodoxo catholicae occidentalis.“ In 1872
comisiunea mentionata, terminandu-si lucrările, a prezentatu santu-
lui sinodu rezultatulu priviriloru sale.

S. sinodu insa, observandu lucrările comisiunii, si vedindu, ca
petitionarii se unescu in totulu cu prescriptiunile biseric'eii ortodoxe
de resaritu, admitu dogmele biseric'eii ortodoxe si canónele ei, forá
de nici o abateru, exceptandu câteva forme, de ritualu, séu slujbe,
primesc cererea d-lui Overbecu si a consortiloru. Dar fiinducá de-
finitiv'a aprobare a unei asemenea cereri este de competinti'a tuturor
bisericiloru ortodoxe, s. sinodu in 1873 se adreséza la Intru totu
Preasantitulu Patriarchu de Constantinopolu, Antimu VI: predecesor-
ulu Patriarchulu actualu, si fundanduse pre testulu unei epistole
din 1873 (1) a Preasantiloru Patriarchi ai biseric'eii ecumenice, catra

(1) Éca o parte din epistol'a mentionata: „Déca ve uniti cu noi (in dog-
mele sante ale credintiiei ortodoxe), atunci se fiti in tóte cu noi una si nu va
fi intre noi nici o deosebire. Ce se atinge de órecari datine si prescriptiuni
biseric'escei, apoi unele datine si prescriptiuni in unele locuri si biseric'i au fostu
si sunt schimbate; ci unitatea credintiiei si a cugetarei in dogme remane
neschimbata.“

unii din episcopii biseric'eii anglicane, róga, ca se se apróbe cererea
ortodocsiloru occidentali. Respunsulu in acésta materia inca pana la
inceputulu anului curinte n'a urmatu din partea Patriarchiei.

Dé asemenea este de important'a cea mai mare miscarea religi-
ósa, facuta sub directiunea obatelui Miso, intre catholicii numiti
vechi. Acestu abate, fiindu vicariu alu egumenului biseric'eii s-tei
Magdalina din Parisu, inca dela 1872 s'a retrasu de buna voia din
functiunea sa, si s'a adresatu cu scrisori catra s. sinodu alu biseri-
cei ruse, prin care, manifestandu dorinti'a, de a se reintórcé in si-
nulu biseric'eii ecumenice de resaritu, se róga, ca se i-se recunósca
demnitatea de preotu, pentruca cu mai multe midilóce se luere in
Parisu si in tóta Franci'a, spre reedificarea biseric'eii primitive a
celoru optu secole dela inceputulu erei crestine. Biseric'a rusa insa
in acésta cestiune, si in acceptarea solutiunii din partea biseric'eii
de Constantinopolu, relative la petitiunea lui Overbecu, nu s'a pro-
nunciatu pana acum in cestiunea scrisoriloru lui Miso.

Este démma de tóta atentiunea crestiniloru, ce voiescu a dá
societatiloru ó cultura solida si progresiva, adaugerea unei sectiuni
in societatea din Petersburgu a celoru, „ce iubescu cultur'a spirituala
a poporului.“ Acésta societate, fora caracteru oficialu, capatandu-si
de presedinte alu ei pre fratele Maiestatii Sale Imperatorelui Rusiei,
Constantinu Nicolaevicu, urmaresce: 1) Apropiarea clerului rusu de
persónele laice, in scopu de a se determiná cu mai multa maturitate
cestiunile atingátorie de biseric'a ortodoxa. 2) Raspandirea in socie-
tate a ideiloru sanetóse despre doctrin'a biseric'eii ortodoxe, prin
lecturi si publicatiuni atátu scientificé câtu si populare si 3)
**Intretinerea de relatiiu strinse între biseric'a rusa si lupta-
torii pentru ortodocsia in Occidentulu Europei.** Si societate
in anulu de pre urma, prin unu comitetu alu seu specialu, s'a
pusu in corespundintia cu capii catholiciloru vechi, esplicandu-li
multe din cestiunile dogmatice si de ritulu alu biseric'eii ortodoxe,
si intretinendu o corespundintia neintrupta.

Reintorcendu privirile nóstre asupra activitatii interne din bi-
seric'a rusa, relative la eterodocsii din imperiulu rusu, descoperim,
ca si aici activitatea ei este incununata cu multu successu. In Rusi'a
dupa datele statisticeii religióse, numerulu schismaticiloru, cunoscuti
la noi cu numirea de lipoveni, se urca la 11,800,000 suflete. Cre-
dintiele acestoru sectanti religiosi din Rusi'a, desi in mare parte se
potu considerá ca crestini, multi insa dintre densii au trecut limi-
tele crestinismului, si cu invetiaturile loru au ajunsu unii a avea
doctrine anticrestine, alii iudaice, alii doctrine si mai extravagante.
(Vedi despre doctrinele, precum si istori'a sectantiloru religiosi rusi
in oper'a Preasantitulu Melchisedecu, episcopulu Dunarei de diosu,
„Lipovenismulu.“) Aceste eresii, contrare biseric'eii si unei chiar
societatii, nu poteau se nu atraga atentiunea guvernului si mai alesu
a biseric'eii ruse. Si pentru care scopu insa de acum câteva ani s'au
infiintiatu in Rusi'a institutiuni, care si-au propusu, de a întórcé
dela retacire pre fratii loru. Astfelu de institutiuni in Rusi'a s'au
„Misiile pentru întórcerea lipovenilor; Disputele publice ale ortodoc-
siloru cu lipovenii despre credintia, si nisce ordine monachale, nu-
mite fratii. Tóte aceste institutiuni in genere de unu caracteru ne-
oficialu, si ajutate de sectiunile misionare ale academiiloru de teolo-
gia, luca cu multu devotamentu la întórcerea celoru retaciti. Dupa
informatiunile fóiiei „Pravoslavnoe obozrenie“ lipovenii, intorsi in anulu
1872 la ortodocsie, se urca la numerulu de 2900 suflete intre carii
doi preoti si dóue calugaritie, persóne totdeuna de auctoritate si in-
fluintia între lipoveni.

Activitatea biseric'eii ruse s'a intinsu si asupra partiloru apu-
sene ale imperiului. Este sciutu, ca la apusulu imperiului se afla
partea de Polonia, anesata la imperiu. Aici populatiunea, mai alesu
polonesa, se tiene de biseric'a papala, si misionarii rusi si ortodocsi
au isbutitu, de a întórcé o mare parte de populatiune la ortodocsia,
pentru care a si construitu in 1872 si parte din 73 unu numeru de
78 biseric'eii ortodoxe si 8 case de rugatiune, séu unu feliu de biso-
rici provisorii.

De asemenea in provincieele baltice ale imperiului, unde popu-
latiunea e de origine fina éra de religiune protestanta si papala, mi-
sionarii au facutu din 146 parochii papale 92 enorii, care se
tieniu de biseric'a ortodoxa. Si in genere, biseric'a rusa cu institu-
tiunile si mesurile sale de activitate, nu uita, ca ara o detoria de
implinitu mai antaiu in respectulu patriei sale, — detoria de a face
cu timpulu ca populatiunea imperiului se fia omodocsa, adeca de
aceasi credintia.

Biseric'a rusa nu si-a intatu detoriile sale si in respectulu
populatiunii imperiului de ritulu ortodocsu. Asia in anulu precedentu
biseric'a a infiintatu 9059 de scoli populare, care numera 228,036
de copii si copile, intretinute la studiu cu chieluél'a biseric'eii (1).

1) Trebuie se scim, ca biseric'a rusa, neavendu avere nemiscátoria com-
pasa din mosii etc. ea dispune de unu fondu colosalu, din venitululu carui'a in-
tretiene tóte stabilitementele sale de instructiune si caritate crestina, resfranta
mai alesu asupra familiiloru preotulu de parochia.

De asemenea 200 *biblioteci bisericesti*, infiintiate prelunga bisericile parohiale, si administrate de preotii parohiali. Aici, in aceste biblioteci si sub conducerea preotului, fiecare crestian gaseste cartile necesare la confesiunea ortodoxa, si la priceperea celorlalte continute in dinsa este ajutata de preotul parohiei. Unu altu fenomen pentru invetiarea poporului in dogmele si adeverurile bisericeii, si mai alesu pentru perfectionarea preotiloru spre acestu scopu, se pôte considerá si aceea, ce acum a inceputu a se infiintá la fiecare blagocinie, si care se numesce *bibliotec'a circumscriptiunei blagociniale*. Aici fiecare preotu gaseste opere mai detaiate, relative la invetiarea si misiunea sa pastoralá.

Foi'a eclesiastica rusa, intitulata „Pravoslavnoe obozrenie“ din Iun'a lui Martie 1874, ni aduce scirea, din raportulu oficialu Ober-procurorelui bisericeii ruse, „cá principiulu alegerei, introdusu inca de acum cáti-va ani de catra unii din episcopii bisericeii ruse, in eparchiile loru respective, si aplicatu la functiunea protostoliloru si a blagociniloru, a datu rezultatele cele mai multiamitórie“. La care, foi'a mentionata adauge, de e astfelu dupe afirmarile oficiale, pentru ce acestu principiu nu se aplica, ca o mesura administrativa generala in tóte eparchiile?

Biserica ortodoxa romana.

Invitare de prenumeratiune pe anulu 1875 la

„LUMINA“

Fóia bisericeasca, scolastica, literaria si economica, Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Conditunile de prenumeratiune remanu celea din fruntea foii, adeca:

Pentru *Austro-Ungaria* 6 fl. v. a. la anu, si 3. fl. v. a. pre $\frac{1}{2}$ anu.

Pentru *Romani'a si strainatate*, pre anu 9 fl. v. a. pre $\frac{1}{2}$ anu 4 fl. 50 cr.

Pentru comunele serace, pentru preotii si invetiatorii slabu dotati „Lumina“ se dá cu pretiulu de 4 fl. la anu.

Rugámu pre dd. prenumeranti se grabesca cu trimiterea prenumeratiuniloru, insemnandu adresele legibilu precum si post'a ultima. Bani de prenumeratiune sunt de a se adresá la redactiunea „Luminei“ in Aradu prin asemnatiuni postale.

REDACTIUNEA „LUMINEI“.

CONCURSU

2

Se deschide pre vacant'a statiune invetiatorésca, la scól'a confesionala gr. or romana din comun'a Bulza, inspectoratulu Birehisului, protopresbiteratulu Lipovei, pana la 7 Ianuariu 1875, in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani 123 fl: 78 cr. v. a. bucate 30 meti de cucurudiu, pamentu estravilanu 4 iugere livada (fenatiu) bunu, $\frac{1}{2}$ iugeru gradina intravilana, plina cu pruni si alti pomi nobili, $\frac{1}{2}$ iugeru gradina estravilanu, 10 orgii de lemne din care este a se incaldí si scól'a, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, suntu pofiti a se presentá in diu'a de alegere la faci'a locului, éra recoursele instruate, in intielesulu statutului organicu a le substerne Inspectorului de scóle per Kápolnás in Bacamezeu.

Bulza 2 Decem. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu: **Laurentiu Barzu**, insp. cerc. de scóle.

CONCURSU

2

Pentru statiunea invetiatorésca de nou infiintata, gr. or. confesionala romana din *Ghirocu*, protopresbiteratulu Timisorii, comitatulu Timisiului, se deschide prin acést'a, concursu pana in 7 Ianuariu 1875 s. v. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele cu acestu postu impreunate sunt: a,) in bani gata 150 fl. v. a. b,) 40 cubule de gráu curatu c,) 10 fl. v. a. pausialu d,) 10 orgii de lemne din care are a se incaldí si scól'a, si cuartiru cu 2 gradini.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au a-si tramite recoursele loru — instruate in sensulu statutului organicu, dinpreuna cu testimoniulu de calificatiune, si adresate comitetului parochialu — catra Magnificent'a Sa Domnulu Dr. Paulu Vasiciu insp. cerc. de scóle totu odata au a se presentá intr'o dumineca séu serbatóre in biserica pentru canterile bisericesci.

Ghirocu in 1 Decembre 1874.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea si inyoierea mea Dr. Vasiciu. Insp. cerc. de scóle.

CONCURSU

1

pentru statiunea invetiatorésca din Ianosda, care in urmarea hotaririi venerabilului consistoriu dto 12. Decembre a. c. Nr. 611. sc. e a se deplini.

Emolumintele anuale sunt: in bani 115 fl. v. a. in naturale 15 cubule grau, 15 cubule cucurudiu, 5 ogrii de lemne a invetiatoriului, 5 orgii pentru scóla, 6 jugere de pamentu, gradina, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati recoursele loru cu documentele necesarii, adresate comitetului parochialu din Ianosda, a le trimite subscriului in Tulc'a pana in 19. Ianuarie 1875 candu va fi si alegerea.

Ianosda, 20. Decembre 1874.

Comitetulu parochialu,

in contielegere cu **Moise Porumbu**, insp. cerc. de scóle.

Nr. 95 insp.

CONCURSU

2

Pentru vecant'a statiune invetiatorésca din comun'a Paniova in inspectoratulu Chiseteului protteratulu Hasiasiului se deschide a dóu'a óra concursu pana 29 Decemvre a. c. st. v. in care diu se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: a,) in bani gata 130 fl. v. a. b,) in naturale 15 meti gráu 15 cucurudiu c,) dóue jugere de livada pentru fenu d,) 9 orgii de lemne din care se va incaldí si scól'a e,) gradina $\frac{1}{2}$ iugeru pentru legumi f,) si cuartiru liberu.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu invetiatorescu se aviseza recoursele loru instruate dupa intielesulu celoru prescrie, si adresate comitetului parochialu a le substerne inspectorului Georgiu Petroviciu in Budintiu post'a ultima Chiseteu si de va sci recurrencele ceti germanesce si magiariesce precum si a vorbi germanesce, va capetá prelunga emolumintele susu insemnate inca 10 fl. v. a. dela arendatorulu Hermanu Clainu pana va fi deusulu in comuna.

Paniova 8 Decemvre 1874.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine **Georgiu Petroviciu** m. p. inspectorulu cercualu scolaru

Concursu.

3

Pentru deplinirea aloru dóue capelanie vacante in Belintiu, se escria concursu pana la 29 l. c. stilulu vechiu, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt:

a) la capelaní'a protterala: 16 lantie de pamentu, birulu, câte o mesura de cucuruzu, si stol'a indatinata dela 190 de case;

b) la cealalta capelanía: 10 lantie de pamentu, $\frac{1}{3}$ din biru si din stola dela 210 de case.

Doritorii de a ocupá vre unulu din aceste posturi, suntu avisati recoursele loru, instruite conformu §-lui 13 din statutulu organicu, si adresate sinodulu parochialu gr. or. din Belintiu, pana la susprefiptulu terminu. a le asterne parintelui protopopu tractualu Georgiu Cratiunescu, in Belintiu, post'a ultima Kiszetó.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine **Georgiu Cratiunescu** protopopulu tractualu.